

ASiantuntijalausunto: HE 16/2025 VP hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

Virve Marionneau (dosentti, VTT)
Centre for Research on Addiction, Control and Governance (CEACG)
Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

SIDONNAISUUDET

- **CEACG:** Riippuvuuksien, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus
 - HY:n tutkimuskeskus.
 - Riippuvuuksien yhteiskunnalliset kontekstit, sääntely, ja kaupalliset määrittäjät
- **Virve Marionneau:** CEACG-ryhmän johtaja
 - Yhteiskuntatieteellistä rahapelitutkimusta vuodesta 2010.
 - Rahoitus: Euroopan komissio (Starters grant 2025-2030)
 - Muut sidonnaisuudet: Great Britain Gambling Commission Advisory Board for Safer Gambling, The Lancet Public Health Commission on Gambling, STM:n alainen rahapelihaittojen arviointiryhmä

HE 16/2025 MERKITTÄVIMMÄT PUUTTEET RAHAPELIHAITTOJEN NÄKÖKULMASTA

Markkinoinnin löyhä sääntely - huomattava markkinoinnin lisääntyminen

Peliyhtiökohtaiset rajoitukset - keskitetyn pelirajoituskokonaisuuden puute

Huolenpitovelvollisuuden epämääräinen määritelmä – rahapeliteollisuuden itsesääntelyn korostuminen

Tarjonnan ja kysynnän lisääminen kaikkein haitallisimpien pelituotteiden (onlinekasinot, vedonlyönti) kohdalla

Huomattavan alhainen verokanta

KANAVOINTITAVOITE

Kanavointi estämällä järjestelmän ulkopuolista tarjontaa

- Blokkaukset, sakkorangaistukset
- Kansainvälinen yhteistyö, viranomaisen resurssointi

➤ Mahdollistaa haittojen ehkäisemisen

Kanavointi lisäämällä järjestelmän sisäisen tarjonnan houkuttelevuutta

- Laajamittainen markkinointi, heikko haittojen ehkäisy
- Alhainen verokanta

➤ Lisää haitallista tarjontaa ja haittoja järjestelmän sisällä

VEROTUS JA KANAVOINTI

Verotuksella mahdollisia vaikutuksia haittojen vähentämiseen

Alkoholipolitiikassa WHO:n best buy; mahdolliset vaikutukset tarjonnan ohjaamisessa.

Kanavoinnin ja verotuksen välillä ei ole negatiivista korrelaatiota

Joissain tapauksissa korrelaatio positiivista noin 30 prosentin verokantaan asti. Kanavointi ja verotus todennäköisesti toisistaan erillisiä ilmiöitä.

Suomeen ehdotettu 22-prosentin verokanta on alhaisempi kuin ALV-kanta

Rahapeleistä ei makseta ALV:tä eikä voitoista tuloveroa, yhteisöveroa odotettavissa vain vähän

Ruotsi ei ole paras verrokkimaa

Esim. Hollannin nykyinen 34,2 prosentin arpajaisvero nousee 37,8 prosenttiin vuonna 2026 + 2 % haittaveron valvontaan, haittojen ehkäisyyn, hoitoon ja tutkimukseen

RAHAPELIEN VAIKUTUKSET VALTIONTALOUDELLE

Odotetut tuotot Suomen valtiolle: 1 miljardi euroa vuonna 2027; **500–700 miljoonaa euroa** vuoden 2028 jälkeen

Vaatii rahapelaamisen merkittävää lisääntymistä Suomessa.

Arvioidut yhteiskunnalliset kustannukset Suomessa: 1,6 miljardia euroa vuodessa

Kustannukset kasvavat haittojen lisääntyessä.
Rahapelikulutus korvaa muuta kulutusta:
vaikuttaa negatiivisesti muuhun talouteen.

RAHAPELAAMISEN HAITTAKUSTANNUKSIA

Suoria kustannuksia

- Rikollisuudesta aiheutuvat kustannukset
- Sosiaalietuudet, hoitojärjestelmä
- Ehkäisy, tutkimus
- Sääntelyjärjestelmä

Epäsuoria kustannuksia

- Kasvaneet sosiaali- ja terveydenhuoltomenot
- Avioerot, perhepalvelut
- Tuottavuuden lasku
- Työttömyys

Aineettomia kustannuksia (haitat)

- Henkinen ja fyysinen kärsimys
- Elämänlaadun alentuminen
- Taloudellinen ahdinko
- Itsetuhoisuus, itsemurhat
- Perhesuhdeongelmat
- Väkivalta, rikollisuus

RATKAISUJA

1. Kanavoinnin painopisteen siirtäminen järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen estämiseen.

- Verkkosivujen ja maksujen blokkaukset
- Valvovan viranomaisen resursointi

2. Kuluttajansuojelun ja haittojen ehkäisyn merkittävät parannukset järjestelmän sisällä

- Markkinoinnin huomattava rajoittaminen ja kieltäminen
- Keskitetty pelirajoituskokonaisuus
- Huolenpitovelvollisuuden tiukka sääntely
- Haitallisten tuotepiirteiden kieltäminen

3. Rahapeliverokannan nostaminen ALV-kantaa korkeammaksi

- Vähintään 30 prosenttia tutkimuksen mukaan